

Gwerthusiad Opsiynau: Adolygu Darpariaeth Addysg Bangor

Fel rhan o'r broses o adnabod yr opsiwn a ffafrir, gwerthuswyd opsiynau'r rhestr hir er mwyn cymharu prif fanteision ac anfanteision yr opsiynau oedd dan ystyriaeth. Cynhaliwyd pedwar cyfarfod o'r Panel Adolygu Dalgylch (PAD) rhwng mis Mehefin a mis Tachwedd, gyda'r olaf ar 29 Tachwedd 2017. Yn ystod y cyfarfodydd, ystyriwyd sawl opsiwn ar gyfer addysg gynradd ym Mangor er mwyn sicrhau darpariaeth gynaliadwy i'r dyfodol gan ymateb yn benodol i'r angen am gynydd yn y galw am lefydd yn ardal Penrhosgarnedd a gwella'r ddarpariaeth i ddysgwyr y ddinas. Eglurwyd yn ogystal byddai rhagor o gyllid o bosibl ar gael ym Mand B yn ychwanegol i'r cyllid oedd yn perthyn i Band A, petai angen yn cael ei adnabod. Fel rhan o'r broses, adnabuwyd nifer o amcanion i'w hystyried ar gyfer y ddarpariaeth yn nalgylch Bangor sef:

- Sicrhau digon o lefydd ar gyfer pob plentyn yn y lleoliadau priodol;
- Sicrhau nad oes unrhyw ysgol yn orlawn;
- Sicrhau nad oes unrhyw ysgol wedi'i asesu yng nghyflwr C neu waeth;
- Lleihau llefydd gweigion sylweddol mewn ysgolion neu gynyddu effeithiolrwydd;
- Lleihau amrediad cost y pen ar gyfer darparu addysg yn y dalgylch;
- Sicrhau bod maint dosbarthiadau yn addas yn yr ysgolion cynradd;
- Sicrhau nad oes dros 25 disgybl o'r un oedran mewn un dosbarth;
- Sicrhau nad oes rhagor na 20 disgybl o oedrannau gwahanol mewn un dosbarth;
- Cysoni ansawdd addysg yn y dalgylch;
- Sicrhau nad oes unrhyw bennaeth yn treulio rhagor na 20% o'i amser yn dysgu;
- Datblygu'r defnydd o ysgolion fel adnodd cymunedol;
- Gwella'r ddarpariaeth anghenion dysgu ychwanegol yn y dalgylch.

Rhestr hir o fodelau posib

Er bod yr achos dros newid wedi ei sefydlu, mae'r model 'Status Quo'/Gwneud Dim wedi ei gynnwys at ddiben cymharu.

Status Quo	Gwneud Dim
Model 1	Ymestyn Ysgol Y Faenol i gynyddu'r capasiti o 186 i 270. Cau Ysgol Coed Mawr, Glanadda a'r Garnedd. Creu ysgol newydd ar 2 safle (babanod a iau) gyda'r ysgol babanod ar safle Coed Mawr (180) a'r iau ar safle'r Garnedd (240). Cynyddu capasiti Glancegin i dderbyn plant cyfnod sylfaen ychwanegol. Gwelliannau i rannau adeilad Ysgol Hiracl. Ystyriaeth i'r ddarpariaeth Uwchradd gan gynnwys cyflwr yr adeiladau presennol ac adeilad newydd ar gyfer Ysgol Ein Harglwyddes.
Model 2	Cau Ysgol Coed Mawr, Glanadda, Y Faenol a'r Garnedd. Datblygu ysgol newydd gyda chapasiti o 690. Cynyddu capasiti Glancegin i dderbyn plant cyfnod sylfaen ychwanegol. Gwelliannau i rannau adeilad Ysgol Hiracl. Ystyriaeth i'r ddarpariaeth Uwchradd gan gynnwys cyflwr yr adeiladau presennol ac adeilad newydd ar gyfer Ysgol Ein Harglwyddes.
Model 3	Ymestyn Y Faenol i gynyddu'r capasiti o 186 i 315. Ysgol newydd i'r Garnedd gan gynyddu'r capasiti o 210 i 420. Cau Ysgol Coed Mawr a Glanadda. Cynyddu capasiti Glancegin i dderbyn plant cyfnod sylfaen ychwanegol. Gwelliannau i rannau adeilad Ysgol Hiracl. Ystyriaeth i'r ddarpariaeth Uwchradd gan gynnwys cyflwr yr adeiladau presennol ac adeilad newydd ar gyfer Ysgol Ein Harglwyddes.
Model 4	Adeilad newydd i'r Garnedd, capasiti o 350 i 380. Ysgol newydd i Coed Mawr a Glanadda i gynnwys llefydd i'r plant newydd o dai Pen y Ffridd (Goetre Uchaf). Ymestyn y Faenol i tua

	250 a datrys problemau traffig. Cynyddu capasiti Glancegin i dderbyn plant cyfnod sylfaen ychwanegol. Gwelliannau i rannau adeilad Ysgol Hiracl. Ystyriaeth i'r ddarpariaeth Uwchradd gan gynnwys cyflwr yr adeiladau presennol ac adeilad newydd ar gyfer Ysgol Ein Harglwyddes.
Model 5	Un ysgol gydol oes ym Mangor (2,746 + 306). Cau pob ysgol gynradd ac uwchradd
Model 6	Uno ysgol Tryfan a Friars a chreu ysgol newydd cyfrwng Cymraeg (1,347 + 306) gan godi ysgol gynradd newydd ar safle cyfredol Tryfan (420) ac ymestyn Ysgol Faenol (270). Cau Ysgol Coed Mawr, Glanadda a Garnedd. Cynyddu capasiti Glancegin i dderbyn plant cyfnod sylfaen ychwanegol. Gwelliannau i rannau adeilad Ysgol Hiracl. Adeilad newydd ar gyfer Ysgol Ein Harglwyddes.
Model 7	Cyfuno Ysgol Tryfan a Dyffryn Ogwen ar safle newydd (700 + 150?). Ysgol gynradd newydd ar safle cyfredol Tryfan (420) ac ymestyn Ysgol Faenol (270). Cau Ysgol Coed Mawr, Glanadda a Garnedd. Cynyddu capasiti Glancegin i dderbyn plant cyfnod sylfaen ychwanegol. Gwelliannau i rannau adeilad Ysgol Hiracl. Adeilad newydd ar gyfer Ysgol Ein Harglwyddes.
Model 8	Cau Glanadda a Coed Mawr. Estyniad i'r Faenol (270). Adeilad newydd i'r Garnedd (380-420 o blant). Adeilad newydd i Ein Harglwyddes (120) yn ystod yr ail ffês (cyllid yr Eglwys). Creu cyfleusterau cymunedol chwaraeon i'w rhannu gan y Garnedd, Friars, Cae Top (fel Parc Eirias). Cynyddu capasiti Glancegin i dderbyn plant cyfnod sylfaen ychwanegol. Gwelliannau i rannau adeilad Ysgol Hiracl. Ystyriaeth i'r ddarpariaeth Uwchradd gan gynnwys cyflwr yr adeiladau presennol.
Model 9	Ail adeiladu Ysgol Ein Harglwyddes ar yr un safle (120). Rhoi estyniad i Glanadda (90) er mwyn cyfuno gydag Ysgol Coed Mawr. Ail adeiladu Coed Mawr er mwyn gwneud lle i ormoded y Faenol a'r Garnedd (240). Parc Cegin? (digon o le) . Ail gyflwyno gwasanaeth bws ar gyfer disgyblion. Rhaid i'r ysgolion fod yn ddigon mawr ar gyfer twf poblogaeth. Cynyddu capasiti Glancegin i dderbyn plant cyfnod sylfaen ychwanegol. Gwelliannau i rannau adeilad Ysgol Hiracl. Ystyriaeth i'r ddarpariaeth Uwchradd gan gynnwys cyflwr yr adeiladau presennol.
Model 10	Cynyddu capasiti'r Faenol (270). Garnedd i safle newydd a chodi capasiti (330). Addasu safle Glanadda i dderbyn plant Coed Mawr (90). Cynyddu capasiti Glancegin i dderbyn plant cyfnod sylfaen ychwanegol. Gwelliannau i rannau adeilad Ysgol Hiracl. Ystyriaeth i'r ddarpariaeth Uwchradd gan gynnwys cyflwr yr adeiladau presennol ac adeilad newydd ar gyfer Ysgol Ein Harglwyddes.
Model 11	Ysgol newydd i'r Faenol (270). Garnedd i safle newydd a chynyddu'r capasiti (420). Cau Coed Mawr a Glanadda. Cynyddu capasiti Glancegin i dderbyn plant cyfnod sylfaen ychwanegol. Gwelliannau i rannau adeilad Ysgol Hiracl. Ystyriaeth i'r ddarpariaeth Uwchradd gan gynnwys cyflwr yr adeiladau presennol ac adeilad newydd ar gyfer Ysgol Ein Harglwyddes.
Model 12	Ymestyn y Faenol i gynyddu'r capasiti o 186 i 360. Ysgol newydd i'r Garnedd gan gynyddu'r capasiti o 210 i 330. Cau Ysgol Coed Mawr a Glanadda gan ddanfôn plant i Faenol. Cynyddu capasiti Glancegin i dderbyn plant cyfnod sylfaen ychwanegol. Gwelliannau i rannau adeilad Ysgol Hiracl. Ystyriaeth i'r ddarpariaeth Uwchradd gan gynnwys cyflwr yr adeiladau presennol ac adeilad newydd ar gyfer Ysgol Ein Harglwyddes.

	Status Quo	Opsiwn 1	Opsiwn 2	Opsiwn 3	Opsiwn 4	Opsiwn 5	Opsiwn 6	Opsiwn 7	Opsiwn 8	Opsiwn 9	Opsiwn 10	Opsiwn 11	Opsiwn 12
Amcanion Buddsoddi	Sicrhau digon o lefydd ar gyfer pob plentyn yn y lleoliad iawn	✓	✓	✓	?	?	✓	✓	✓	?	✓	✓	✓
	Sicrhau nad oes unrhyw ysgol yn orlawn	✓	✓	✓	?	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✓
	Sicrhau nad oes unrhyw ysgol yng nghategori cyflwr 'C' neu waeth	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✓
	Lleihau llefydd gweigion sylweddol mewn ysgolion cynradd gan gynyddu effeithlonrwydd	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Lleihau amrediad cost y pen ar gyfer darparu addysg yn yr ardal	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	?	✓	✓	✓
	Sicrhau fod maint dosbarthiadau yn addas mewn ysgolion cynradd	✓	?	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Cysoni ansawdd addysg yn yr ardal	✓	?	✓	?	✓	✓	✓	✓	?	✓	✓	✓
	Sicrhau nad oes unrhyw bennaeth yn gwario mwy na 20% o'i h/amser yn dysgu	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	?	?	✓	✓
Ystyriaethau Ymarferol	A oes modd cyflawni'r opsiwn o fewn cyfyngiadau safleoedd posib?	✗	✗	✓	?	✗	✓	✗	?	✗	?	✓	?
	Dim costau referniw uwch	?	✓	✓	?	✓	✓	✓	?	?	?	✓	✓
	Blaenoriaeth Amserlen Band A (Cyfyngiadau £12.7m)	✗	✗	✓✓	✗	✗	✗	✗	✓✓	✗	✓✓	✗	✗

Yn dilyn ystyriaeth o ganlyniadau'r gwerthusiad uchod, crëwyd rhestr fer o opsiynau oedd yn cynnwys yr opsiynau oedd wedi cyfarch y mwyafrif o'r amcanion buddsoddi yn llawn, ac oedd yn bosib eu cyflawni oddi fewn cyfyngiadau'r ystyriaethau ymarferol. Y tri opsiwn (yn ychwanegol i'r status quo) a ddaeth i'r brig oedd opsiwn 3, opsiwn 8, ac opsiwn 10. Trafodwyd yr opsiynau yma yn ystod PAD 3, ac anfonwyd holiadur i aelodau'r PAD i gyflwyno sylwadau'r ysgolion perthnasol ynglŷn â'r opsiynau arfaethedig ar gyfer adnabod opsiwn ffarfriedig. Yn ogystal gofynnwyd i'r aelodau i restru'r opsiynau o 1-3.

Prif themâu a godwyd o'r ymatebion PAD

O ran y sylwadau a dderbyniwyd, roedd yr ymateb ar gyfer dewis yr opsiwn cyntaf yn ffafrio opsiwn 10 a 3. Y prif faterion cyffredinol a nodwyd gan aelodau'r PAD oedd; yr angen i unrhyw opsiwn gynnwys gwelliannau a chodi capasiti i rai adeiladau ysgolion Bangor, bod ystyriaeth yn cael ei roi i unrhyw effaith ar sefyllfa trafndiaeth a thraffig ym Mhenrhosgarnedd, ystyriaeth i faterion ieithyddol, sicrhau trefniadau priodol ar gyfer plant Coedmawr a Glanadda, ac ystyriaeth i unrhyw safleoedd addas ar gyfer datblygu sydd ar gael ym Mangor. Mae'r tablau isod yn nodi'r prif themâu ar gyfer yr opsiynau unigol, er mae'n bwysig nodi mae rhai o'r sylwadau yn berthnasol i'r opsiwn i gyd.

Opsiwn 3	Ymestyn Y Faenol i gynyddu'r capasiti o 186 i 315. Ysgol newydd i'r Garnedd gan gynyddu'r capasiti o 210 i 420. Cau Ysgol Coed Mawr a Glanadda. Cynyddu capasiti Glancegin i dderbyn plant cyfnod sylfaen ychwanegol. Gwelliannau i rannau adeilad Ysgol Hiracl. Ystyriaeth i'r ddarpariaeth Uwchradd gan gynnwys cyflwr yr adeiladau presennol ac adeilad newydd ar gyfer Ysgol Ein Harglwyddes.
Prif Themâu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cludiant a phellteroedd ▪ Caniatâd cynllunio a'r posibilrwydd o ymestyn capasiti ▪ Pryder dros yr effaith ar yr Iaith Gymraeg ▪ Angen diffinio beth a olygir wrth roi ystyriaeth i'r ddarpariaeth uwchradd.

Opsiwn 8	Cau Glanadda a Coed Mawr. Estyniad i'r Faenol (270). Adeilad newydd i'r Garnedd (380-420 o blant). Adeilad newydd i Ein Harglwyddes (120) yn ystod yr ail ffês (cyllid yr Eglwys). Creu cyfleusterau cymunedol chwaraeon i'w rhannu gan y Garnedd, Friars, Cae Top (fel Parc Eirias). Cynyddu capasiti Glancegin i dderbyn plant cyfnod sylfaen ychwanegol. Gwelliannau i rannau adeilad Ysgol Hiracl. Ystyriaeth i'r ddarpariaeth Uwchradd gan gynnwys cyflwr yr adeiladau presennol.
Prif Themâu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Friars yn denu mwy o blant Tryfan ▪ Cefnogaeth i addysg di-Gymraeg – yn tanseilio Tryfan ▪ Cyfleusterau chwaraeon – beth am weddill yr ysgolion? ▪ Cyflwr adeilad Tryfan ▪ Colli cymunedau ▪ Ddim yn angenrheidiol – Adnoddau cyhoeddus a phreifat digonol yn barod

Opsiwn 10	Cynyddu capasiti'r Faenol (270). Garnedd i safle newydd a chodi capasiti (330). Addasu safle Glanadda i dderbyn plant Coed Mawr (90). Cynyddu capasiti Glancegin i dderbyn plant cyfnod sylfaen ychwanegol. Gwelliannau i rannau adeilad Ysgol Hiracl. Ystyriaeth i'r ddarpariaeth Uwchradd gan gynnwys cyflwr yr adeiladau presennol ac adeilad newydd ar gyfer Ysgol Ein Harglwyddes.
Prif Themâu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cwtogi amser teithio i ddisgyblion ▪ Capasiti 330 yn rhy fychan i'r Garnedd ▪ Canolbwyntio ar yr uwchradd yn fuan ▪ Trafnidiaeth ▪ Angen eglurhad o ble fyddai'r 'safle newydd' ▪ Ôl-ddefnydd a gwerthu safleoedd

Penderfyniad ar y cyfeiriad ar hyn o bryd

Yn ystod cyfarfod PAD 4, adnabuwyd yr opsiwn a oedd adlewyrchu'r cyfeiriad ar hyn o bryd sef **Opsiwn 3**. Roedd hyn yn seiliedig ar y gwerthusiad o sut roedd yr opsiynau yn cyfarch yr amcanion buddsoddi, ystyriaeth ymarferol megis adnodd ariannol, amser a safleoedd addas, a'r sylwadau a dderbyniwyd gan aelodau'r PAD. Yn dilyn trafodaethau pellach, yn seiliedig ar sylwadau a nodwyd yn y cyfarfod PAD 4, mae Opsiwn 3 yn cynnwys capasiti diwygiedig o 315 yn hytrach na 270 ar gyfer y Faenol. Bydd yr elfen arfaethedig yma yn galluogi trefniadau mynediad ar gyfer dosbarth a hanner pob blwyddyn.